OVERDENKING BIJ LC 4 VS 1 T/M 13

De woestijn is geen plek waar je voor je plezier heengaat. Net zo min als een vluchtelingenkamp dat is. Of een ziekenkamer, een plek waar geleden wordt. Woestijn betekent chaos en wildernis, leegte, niemandsland. Soms lijkt het wel alsof we daar in onze samenleving met z'n allen in terechtgekomen zijn, woestijn, chaos, niemandsland, waar we de weg niet goed weten.

Ook in ons persoonlijk leven komen we stukken woestijn tegen en we deinzen er meestal hard voor terug. Ziekte, angst, pijn. Eenzaamheid, onzekerheid, gemis, diepe vertwijfeling, onmacht, wanhoop. Dat zijn dingen die we niet willen voelen, die we never nooit zelf zouden opzoeken.

Maar soms kun je er gewoon niet omheen. Soms moet je er wel dwars doorheen. En soms ontdek je dan in die woestijn, op de bodem van wanhoop en vertwijfeling een kracht die van God komt. Soms gaat er juist in diep verdriet en pijn iets in je open dat eerder gesloten bleef. Iets dat je ook dichterbij anderen en hun pijn en wanhoop brengt.

Jezus zoekt de woestijn wel op, zo vertellen ons de evangelisten. Voordat hij de wereld ingaat gaat hij bewust de woestijn in, de plek waar de menselijke nood en onmacht het diepst wordt gevoeld. Want hij wil daar zijn, of liever gezegd: hij wordt er naartoe gedreven. De Geest leidt hem erheen.

Het is daar op die onherbergzame plek dat hij oog in oog komt te staan met de duivel. Daar kan hij niet om die macht heen. Duivel, diabolos, dat woord heeft te maken met splitsing. De duivel is de *uiteendrijver.* Een kracht die erop uit is om te verdelen, uiteen te drijven, en om je daar te pakken daar waar je het meest zwak staat.

Machthebbers zijn vaak zeer bedreven in de kunst van het uiteendrijven en mensen daar pakken waar ze het meest kwetsbaar zijn. Ze maken gebruik van een duivelse tactiek om macht uit te oefenen en te behouden.

Zeg dat deze stenen brood worden, zegt de stem van de uiteendrijver tegen Jezus. Als jij honger hebt, dan moet je die stillen. Want daar heb je recht op. Als jij iets wil hebben, dan moet je het gewoon pakken, -het komt jou toe. Als je maar kunt eten, drinken, kopen. Stil je honger met alcohol, drugs, sex, het maakt niet uit waarmee.

Ja, dat maakt wel degelijk uit. *De mens zal niet leven van brood alleen, maar van ieder woord dat uit de mond van God komt,* is Jezus' weerwoord op dit voorstel. Het is een citaat uit Deuteronomium.

Dat er in de veertigdagentijd wordt gevast is bedoeld om dit besef naar boven te roepen.

Het heldere besef dat we niet zomaar recht hebben op van alles en nog wat, dat we er zeker niet meer recht hebben dan een ander, dat we leven van wat God ons geeft en de weg die God ons laat zien. Mensen vasten, ontzeggen zich tijdelijk dingen, om te leren de stem van de uiteendrijver te weerstaan, en nee te kunnen zeggen tegen de gemakkelijke verleidingen.

Uiteindelijk helpen ze je niet, al die dingen die kortstondig de honger stillen, de pijn verdoven, je in een roes brengen. Ze vervreemden je van het echte leven. En het echte leven, dat is te vinden in het contact staan met de Geest van God. Het contact dat Jezus zoekt, daar in de woestijn.

De tweede verzoeking is om te buigen voor de macht van het kwaad. Want is dat niet de macht die de wereld regeert? Daar kan toch geen mens omheen? Waarom zou jij dan niet van die macht gebruik maken? Is het niet naïef om dat niet te willen doen? Dan lopen anderen toch over je heen?

Maar in werkelijkheid is het net andersom: wie denkt het kwaad te kunnen gebruiken en er macht over te hebben, wie denkt er zelf immuun voor te zijn, heeft niet door dat hij of zij de macht al lang uit handen heeft gegeven en zelf wordt gebruikt.

En weer zoekt Jezus het tegengif in een Schriftwoord. Hij zegt: *Er staat geschreven: Aanbid de Heer uw God, vereer alleen Hem.* Focus op de goede macht en wat die van je vraagt, laat je niet verwarren en afleiden door de macht van het kwaad.

Tenslotte, en dat is de meest spannende verzoeking, wordt Jezus uitgedaagd om van het dak van de tempel naar beneden te springen. Want zegt de uiteendrijver, en dan citeert hij Ps 91, de psalm van deze zondag: Er staat toch geschreven: zijn engelen zal hij opdracht geven om over u te waken?

Deze verzoeking gaat het diepst. Wat kunnen wij worstelen met de onzichtbaarheid en ongrijpbaarheid van God. Wat is het moeilijk om te geloven in een wereld vol onrecht, wreedheid en machtsmisbruik. Wat voor antwoord geeft het geloof op alle ellende in de wereld? En juist als we ons ongelukkig, verward en machteloos voelen lijkt God zover weg.

Ik herken hem heel goed, de verleiding om je pardoes te laten neervallen, nergens meer over na hoeven denken, alle eigen verantwoordelijkheid te laten varen, al die ingewikkeldheden, om gewoon met rust te worden gelaten. En willen dat je dan opgevangen worden.

Sommige mensen menen serieus dat dat geloven is: alles van God verwachten en jezelf uitschakelen.

Dat dat geen geloof, geen vertrouwen is, maar een manier waarop we over God proberen te beschikken en voor onze eigen verantwoordelijkheid weg te lopen, maakt Jezus duidelijk in zijn antwoord: *Er staat geschreven: gij zult de Here uw God niet op de proef stellen*.

Is ons dan niet beloofd dat God ons zal redden? Ja zeker.
Maar de vraag is waarvan.

Waar wij in dit leven van gered moeten worden, ieder van ons, is de sterke en sluwe greep van het kwaad, de macht van de uiteendrijver, die op alle mogelijke manieren invloed probeert te krijgen op ons en op onze wereld.

Wat in ons gered moet worden is geen leven zonder meer, maar een bepaalde manier van in dit leven staan, het is onze ziel die moet worden gered. Zoals we zongen in het tweede couplet van die psalm: *God redt **uw ziel** van nood en dood. Hij heeft u aangenomen.*

En dat is ook precies de inzet van deze spannende krachtmeting tussen Jezus en de uiteendrijver. Jezus blijft het verwachten van de liefde van God, hij houdt stand, laat zich niet verwarren en corrumperen, hij blijft daarop gefocust, door alles heen en tot het einde toe. In die zin is dit verhaal al een vooruitblik op zijn verdere leven: hij zal trouw blijven aan zijn God en aan de mensen, tot het einde aan toe.

Dat vraagt het uiterste van hem. Na deze krachtmeting in de woestijn is hij ook totaal leeg en uitgeput. En pas dan laat de duivel hem met rust, zo staat er bij Lucas, en daar stopt zijn verhaal. Bij Mattheüs en Marcus komt er nog iets bij, op dat moment komen er bij hen engelen tevoorschijn. De engelen van psalm 91. Ze komen niet op commando, maar ze komen wel, op hun tijd, ze waren de hele tijd al vlak in de buurt.

Want in dit leven is er niet alleen maar de harde werkelijkheid van de woestijn en de aanvechting, hoe allesdoordringend die ook kan zijn.

Er is ook, daar dwars door heen, op de bodem, de werkelijkheid van de engelen, van liefde en toewijding, vrede en overgave, de werkelijkheid van de Geest van God, die kracht die zowel zacht is als heel stevig tegelijk, en die ons wil dragen en bezielen, ons leven lang.